

Jan Krmelj
UHO

za vse

živo

Prolog

Leta 1849 v tem prostoru nekdo kihne.

Leta 1715 nekoga, ki sedi za mizo,
zasrbi pod levo lopatico –

leta 1960 nekdo odpre pivo –

leta 2050 se nekdo zasmeji –

leta 2023 nekdo bere to knjigo –

leta 689 se neka srna pase na travi, ki raste nekaj metrov pod
tem, kar so zdaj tla –

leta 1944 starka, ki tukaj živi, ne ve, da se je vojna sploh začela;
sosed ji pred vrati pušča hrano in odnaša njene smeti –

leta 1644 nekdo postavlja zunanjo steno, opazuje ravno črto,
kjer bo kmalu okno –

leta 2022 nekdo stoji v stanovanju nasproti in gleda skozi okno
v to stanovanje, kjer se dva –

leta 1720 skozi strop teče voda –

leta 1803 se sredi sobe moški zjoče –

1655 nekdo vstopi v ta prostor in pomisli:

To bo moj dom. Ne morem verjet, da sem našla dom –

leta 1822 v prostor priteče mlad par, slečeta se in –

leta 1923 čez tla teče ščurek –

leta 3045 na mizi plesen prerašča jagode –

leta 1890 družina opazuje pipo za vodo, ki so jo ravnokar
namontirali na steno.

Voda teče iz nje in družina opazuje ta čudež –

leta 1890, nekaj dni kasneje, je pipa za vodo še vedno odprta;
družina še vedno opazuje ta čudež –

leta 1992 v tem prostoru nekdo kihne –

I

Bilo je neverjetno, vendar se je začelo mrmranje.

Jorge Luis Borges

Zagnati se
v neznano, da ne bo več
ničesar poznanega!

Šele strah pred poznanim
rojeva neznano.

Ne spoznati neznano:
vzdržati neznano,
biti to neznano,

tako zelo prazno,
da povleče
pogled, ki išče
sledove
na drugi strani
tal.

V tem
ni
praznine:

vsaka tema začne
žareti z notranjo

svetlobo, ki šele
napaja
svet —

Narava ima
absolutni strah
pred praznino.
Zato je življenje povsod.

Zato so izgnani
vsi paradoksi,
vsakič, vsakič,
z obličja sveta.

Nobena groza ni večja
od vseprisotnosti življenja.

Iskati odprtine
maske, v katere
se skriva
vse tisto, kar
pred življenjem
beži.

Eta carinae

i

Najmočnejša
eksplozija, ki postaja
zvezda hkrati s svojim
izginjanjem, vsebuje
vsaj dve zvezdi,
ki sijeta
neizprosno močnejše
od sonca.

ii

Vsaj dve zvezdi
sta dovolj, da s svetlobo
zapolnita vakuum
odsotnih teles –

iii

(Ko trčita dva svetova,
nobeden ne preživi.
In vendar:
nekaj se rodi.)

iv

Zvezdi, ki sta trčili
pred svojim obstojem,
izgubljata in pridobivata
snov v izmenjavanju
kril.

v

Evolucija in smrt
najinih teles pomenita
izgubo površine,
stopnjevanje intenzivnosti
mesa.

vi

Svetloba, ki izide
iz trka, ni niti
sled površine niti
prostora, niti

misli niti telesa:
je tisto,
iz česar se kamen poji.

Pesem, ki jo narekuje roka

Snov, od katere živi črna luknja:
vsaka snov. Le da ni odsotnost
snovi. Živi od svoje drugosti.

In vendar: nekaj mora biti njena
kri. Praznine ni. So odprti konstrukti,
ki jih odsotnost rane boli.

V tej razpoki: zareze, ki v njih
barva postane barva. Ki v njih misel
razpade in gori. Oživi –

vsaka nafta je kri. Tisto, česar
nobeno stvarjenje sveta ne ujame
v svoj vzročni red stvari.

21.500 pr. n. št.
Hodim, kot gore molčijo.

1969
Hodim, kot gore molčijo.

Nostalgia

i

Nedosegljivo izgovorljivo,
vrženo v reko, ki spregovori
vse namesto tebe –

jezik se drgne ob lok,
ob nebo –

vse namesto tebe –

namesti svoje domove,
hrepenenje po odprtem polju –

nikoli ni gozd,
neizrekljivo ime

ii

Strmenje ob reki
(breg, lesena ograja, most) –

s kakšno lahkoto se izmakne –

iii

Čas –
skodelica v upočasnitvi
pade iz dlani –

iv

NOBENEGA ODZIVA

Pisal na tkiva svetlobe –
vlakno perja v mojem licu –
svoboda podob –

Meje

i

Slišati
dlje od dna,

v zavetrje meje:

tudi v črti, ki
dve območji

deli, se razpira
svet, segajoč
čez poznano.

ii

Drseč, dihan,
preprost – brez svetlobe
v razmočenem grlu,

drhteč
globlje od dna.

Ogenj, ki je skrit
v listu, dela ta papir
nedotakljiv.

Ogenj, skrit
v katedrali, dela to katedralo
vidno.

Tudi ko ne govorim,
me ni.

Ogenj, skrit
v tem listu.

Tudi ko ne gorim,
me ni.

Kraj, dovolj
nasičen s smislom, da dopušča
odsotnost.

Gora, ne kraj
prisotnosti, temveč
praznina, iz katere
pronica telo.

Nobenega telesa.
Le usta, odprta v pretok,
odprta v temo,
usta, odprta
v zrenje.

Toliko smisla,
da dopušča
odsotnost.